

α

β

1. Το κτίριο όπως ήταν το 1979 (α) και το 1984 (β).

Το σπίτι του Μακρυγιάννη στο Άργος Το «σύστημα» à la carte συνεχίζεται από το ΥΠΠΟ

Βασίλης Δωροβίνης

Δικηγόρος-πολιτικός επιστήμονας-ιστορικός

Το περιοδικό *Αρχαιολογία και Τέχνες* έχει φιλοξενήσει τρεις φορές μέχρι σήμερα άρθρα μας για το περιώνυμο, πια, θέμα της συντήρησης του σπιτιού του Μακρυγιάννη στο Άργος (στα τεύχη 44 (1992), 47 (1993) και 76 (2000)). Όπως το περιοδικό έχει περάσει στο Διαδίκτυο, είναι στη διάθεση των αναγνωστών και τα άρθρα αυτά. Επομένως κάθε λεπτομερής επανάληψη στο παρόν περιττεύει. Με άκρα συντομία, λοιπόν, θυμίζουμε σήμερα ότι το κτίριο αυτό χαρακτηρίστηκε διατηρητέο με το Π.Δ. του Ιουλίου 1982 (η σύνταξή του ξεκίνησε επί Πλυτά το 1981 και δημοσιεύθηκε επί Τρίτση) και του τότε ΥΧΟΠ, που για πρώτη φορά αντιμετώπισε συνολικά την αρχιτεκτονική κληρονομιά του Άργους.

Ο τότε ιδιοκτήτης του σπιτιού («φερτός» στο Άργος, το είχε αγοράσει το 1951 και έκτοτε το είχε εγκαταλείψει) πρόσβαλε το Π.Σ. στο Συμβούλιο της Επικρατείας, το Δ' Τμήμα του οποίου (πρόεδρος ο Α. Τσούτσος και Εισηγητής ο Β. Μποτόπουλος), με την απόφασή του, αρ. 298/1884, σταθμό στη νομολογία του δικαστηρίου, απέρριψε την αίτησή του. Όταν στο μετονομασθέν ΥΠΕΧΩΔΕ Γενική Γραμματέας ήταν η και σήμερα βουλευτής Αργολίδας κα Έλσα Παπαδημητρίου, βγήκε κονδύλι 25 εκατομμυρίων δραχμών για μελέτη αναστήλωσης και το αναστηλωτικό έργο προς αποκατάσταση του κτιρίου. Θα πρέπει να σημειώσουμε ότι το κτίριο επί ενάμιση αιώνα είχε αντέξει στη φθορά του χρόνου, αλλά δεν άντεξε στο ύπουλο πριόνισμα των υποσθλωμάτων του, νύχτα και πριν συζητηθεί η υπόθεση στο ΣτΕ, τον Οκτώβριο του 1982

Ετοιμάζεται η μελέτη αναστήλωσης και τότε ξεκινά η απίστευτη «ιστορία» βραχυκύκλωσής της, με συνεργό τον πρώην Γενικό Γραμματέα του ΥΠΠΟ κ. Κ. Αλαβάνο και τη σύζυγό του Π. Αδαμοπούλου, που «αναλαμβάνουν» ως δικηγόροι το γιο του ιδιοκτήτη και ξεκινούν τη «φάμπρικα» σαμποταρίσματος της αναστήλωσης μέσω ενεργειών υπηρεσιών του ΥΠΠΟ, με τους εκάστοτε υπουργούς να υπηρετούν παθητικά το πελατειακό σύστημα. Στα μνημονευθέντα άρθρα μας περιγράφουμε τις διαδοχικές «πτυχές» αυτής της «ιστορίας». Αλλά θα πρέπει να μνημονεύσουμε εδώ και ένα σημαντικό άρθρο τριών καθηγητών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (Μ. Αδάμη, Μ. Μπίρη και Γ. Σαρηγιάννη), που ήταν καταπελτικό και δημοσιεύθηκε στη σελ. 55 της *Ελευθεροτυπίας* της 7.6.1996. Ως προς όλα αυτά τα άρθρα, το ΥΠΠΟ τήρησε επιμελώς σιγήν ιχθύος.

Πριν από λίγο καιρό και μετά από αλληπάλληλα δημοσιεύματα του αθηναϊκού Τύπου, τόσο για την τύχη του σπιτιού Μακρυγιάννη όσο και

του σπιτιού του Σπ. Τρικούπη (στο Άργος και αυτό), κατατέθηκαν ερωτήσεις στη Βουλή, προς τους υπουργούς ΠΕΧΩΔΕ και Πολιτισμού (τότε κ. Λιάπης). Από το ΥΠΕΧΩΔΕ απάντησαν με το «άλλα λόγια να αγαπιόμαστε». Από το ΥΠΠΟ, όμως, η σκανδαλώδης συμπεριφορά «προσφοράς υπηρεσιών» προς τον παρανομούντα ιδιοκτήτη συνεχίστηκε με νέο κόλπο, αυτή τη φορά. Πρώτον, συνεχίστηκε να αγνοείται επιδεικτικά η απόφαση του ΣτΕ. Και δεύτερον, σήμερα εμφανίζεται να... δίνει στοιχεία όχι η καθ' ύλη αρμόδια Διεύθυνση Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, αλλά... η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Πατρών, η οποία θρασυτάτα δηλώνει ότι το κτίριο ανάγεται στο τέλος του 19ου αιώνα-αρχές του 20ού!

Βεβαίως ούτε και στο παρελθόν η καλύψασα τον ιδιοκτήτη Διεύθυνση Βυζαντινών Αρχαιοτήτων είχε λάβει τον κόπο να εξετάσει ενδελεχώς την περίπτωση, όπως έκανε το ΣτΕ, με σειρά σημαντικών αποδεικτικών στοιχείων που είχαν προσαχθεί από το τότε ΥΧΟΠ. Και βεβαίως είναι απορίας άξιο το πώς «έσκασε μύτη» η Εφορεία Πατρών, αντιφάσκουσα ως προς τη χρονολόγηση προς την προηγούμενη. Φαίνεται, ίσως, ότι τελευταία η Πάτρα έχει «αναλάβει» το Άργος, αρκεί να παραθέσουμε δύο πρόσφατα κτυπητά παραδείγματα. Το πρώτο: δίδει άδεια σε ενοικιαστή καταστημάτων της διατηρητέας δημοτικής νεοκλασικής αγοράς του Άργους (1889) να ενοποιήσει αυθαίρετα δύο καταστήματα, καταλύοντας τον δομικό διαχωριστικό τοίχο που τα χώριζε, ενώ το κτίριο έχει κηρυχθεί διατηρητέο στο σύνολό του. Και δεύτερον, στέλεχος της υπηρεσίας αυτής, με προφανή στόχο να διευκολύνει την κατεδάφιση παλαιού (τέλος του 19ου αιώνα) κτιρίου στο Άργος, δηλώνει ψευδέστατα στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων ότι είναι ασήμαντο και ότι κοντά σε αυτό δεν υπάρχει άλλο αξιόλογο κτίριο, όταν σε επαφή με αυτό βρίσκεται κηρυγμένο από το ίδιο το ΥΠΠΟ διατηρητέο κτίριο. Η δεύτερη υπόθεση πηγαινοέρχεται «πάσα» μεταξύ κεντρικού υπουργείου και Πατρών-Τρίπολης (Τοπικό Συμβούλιο).

Η περίπτωση αυτή, όπως και πάμπολλες άλλες, υπογραμμίζει το φαυλοκρατικό, πελατειακό καθεστώς που διέπει την προστασία (και) της αρχιτεκτονικής μας κληρονομιάς, την παταγώδη έλλειψη πολιτικής προστασίας και ανάδειξης της, αλλά και τη βροντερή απουσία ντροπής από επωνύμους και ανωνύμους, που υποτίθεται ότι είχαν ή έχουν σχέση θεσμική με την κληρονομιά αυτή.

Σημ. Για τα κτίρια Σπ. Τρικούπη και Νεοκλασικής Αγοράς του Άργους έχουν δημοσιευθεί παλαιότερα μελέτες μου στο περιοδικό *Αρχαιολογία*.